

ДОСЛІДЖЕННЯ ТЕРИТОРІЇ ВІННИЦІ НА НАЯВНІСТЬ ДІЛЯНОК ПРИДАТНИХ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ РЕВІТАЛІЗАЦІЇ

Вінницький національний технічний університет;

Анотація

Проведено дослідження процесу ревіталізації об'єктів міського середовища міста Вінниця. Визначено території та ділянки, які потенціально можна ревіталізувати та знову ввести у експлуатацію. Приведено приклади ревіталізованих промислових об'єктів та зон міст.

Ключові слова: ревіталізація, міське середовище, місто Вінниця.

Abstract

The process of revitalization of objects of urban environment of the city of Vinnitsa is carried out. Areas and sites that can potentially be revitalized and re-commissioned are identified. Examples of revitalized industrial sites and zones of cities are given.

Keywords: revitalization, urban environment, Vinnitsia.

Вступ

Близько 40 років у Європі та світі досить вдало використовується процес ревіталізації для розвитку та покращення міст. За останні роки в Україні поняття «ревіталізація» також стало поширюватися і втілюватися у життя [1-3].

Найчастішим об'єктами ревіталізації стають колишні території заводів, оскільки утримання та діяльність заводів вважається не вигідною з багатьох причин. З плином часу, з розвитком технологій та проведеній деіндустріалізації виробничі зони втрачають потребу в значній частині території. Наповнення старих промислових споруди актуальними функціями, дозволить їх експлуатувати ще багато років і отримувати прибутки, подеколи і більші, ніж могли бути з виробництва, яке тут в минулому функціонувало [4-6].

Основна частина

У повоєнні часи у Вінниці досить швидко було відновлено та розвинуто промисловість. Провідними стали крупні заводи харчової, хімічної, машинобудівної, металообробної та легкої промисловості. На сьогоднішній день значна частина цих підприємств знаходиться в межах міста, поряд із житловими районами, і не експлуатується з різних причин. Необхідність знайти раціональне застосування цих об'єктів для користі міста стає очевидною.

Вінницькою міською радою, місцевими та закордонними експертами та небайдужими громадянами була розроблена Концепція інтегрованого розвитку міста Вінниці 2030 (КІРМ Вінниця 2030) [7-9]. У даній роботі ревіталізація промислових та закинутих об'єктів прописується як проект розвитку міста. До ділянок, які підлягатимуть ревіталізації, відносять частину хімпрому, м'ясокомбінату, будівлю колишнього кінотеатру «Росія». Схематичне зображення зон, які підлягають ревіталізації, редакторами КІРМ було винесено на картосхему (рис. 1)

Вінницький суперфосфотний завод був побудований ще в 1912 році. Після Першої світової війни підприємство почало виготовляти продукцію для всієї України, відходячи від тенденції лише місцевого виробництва. Оскільки у ці часи завод став найбільшим підприємством Вінниці, в 30-ті роки було побудовано приватні та п'ятиповерхові будівлі для робітників. Під час Другої світової війни завод був майже зруйновано. Але при становленні радянської влади завод та навколишні території почали розбудовувати. Згодом він став Виробничим об'єднанням «Хімпром».

В 90-х роках підприємство значно скоротило обсяги виробництва. В 2001 році були введені ряд дій для запобігання банкрутства заводу: його розділили на 3 частини (Вінницьке ДП «Складних

мінеральних добрив», Вінницьке ДП «Фосхімпром» та ДП ВО «Хімпром») та розпродали майно (басейн оздоровчого комплексу, дитячі літні табори тощо).

СТРАТЕГІЧНІ ПРОЕКТИ КІРМ ВІННИЦЯ 2030 ЯКІ МАЮТЬ ПРОСТОРОВУ ПРИВ'ЯЗКУ

Жоден із заходів санації не допоміг врятувати завод від банкрутства, і вже в 2005 році було прийнято рішення про ліквідацію «Хімпрому». Зараз територія колишнього «Хімпрому» розділена між приватними власниками: в адміністративних будівель і цехах знаходяться університет, склади, офіси, торгові площі, а значна частина території – це пустирі та зруйновані споруди (рис. 1).

Рисунок 1 – Територія колишнього заводу «Хімпром». Фото Андрія Завертаного

З розвитком промисловості виникла потреба в великій кількості техніки, тому в Радянському Союзі було близько 30 підшипникових заводів, і один із них розташований у Вінниці – ДПЗ-18. Будівництво розпочалося 1962 року на 60 га колишнього колгоспу «Батьківщина (сучасна територія вздовж вулиці Гонти). Зведені будівлі заводу здавалися у декілька черг, але підприємство почало свою роботу у 1967 році. У цьому ж році почалося будівництво житла для працівників, яких на той час налічувалось майже 5 тисяч.

У 80-х роках ДПЗ-18 досяг найбільших показників виробництва. Але в 90-х роках ці показники почали падати. А вже у 2007 році роботу підприємства було зупинено і в 2008 почалась його ліквідація. В кінці 90-х почалась приватизація підприємства. На сьогоднішній день вся територія розділена між приватними власниками.

Від колишнього ДПЗ-18 залишилось лише декілька будівель, і ті в напіврозваленому стані. Решта ділянки завалена будівельним сміттям та ніяк не експлуатується (рис. 2).

Рисунок 2 – Напівзруйнована будівля на території Вінницького підшипникового заводу

В 30-х роках ХХ століття свою історію почав Вінницький м'ясокомбінат. Спочатку там виробляли лише консерви для армійських пайків. Після Другої світової війни підприємство значно розширило асортимент товарів. З 1994 року Вінницький підшипниковий завод став приватною власністю ПАТ «Івано-Франківськ «Вінницям'ясо»». З початком ХХІ століття підприємство знизило кількість виробленої продукції, а у 2010 році зовсім припинило свою роботу.

До 2019 року територія площею більше 12 га залишалась занедбаною і пустувала. Але у березні 2019 року ділянку по вул. Батозька,1 почали розчищати, як стало відомо згодом, для зведення там торгової площі «Епіцентр-К» (рис. 3).

Рисунок 3 – Вінницький м'ясокомбінат у вересні 2018 та у жовтні 2019 відповідно

У Вінниці є ще й інші підприємства, які скоротили або припинили виробництво: завод «Кристал», Ламповий завод, Інструментний завод, декілька корпусів Агрегатного заводу, консервний завод тощо.

Висновок

Вінниця має значний потенціал для проведення ревіталізації. Значна частина підприємств не експлуатується, що є нерациональним для міста і людей, які є власниками землі.

Ревіталізація існуючих промислових зон, які не використовуються, є чудовим рішенням для повторного введення в експлуатацію історично вписаних у місто територій. Єдиним недоліком при

створенні таких проєктів є те, що держава зі свого боку не допомагає реалізувати такі ідеї, тому здебільшого ревіталізовані об'єкти є комерційними і будуються із залученням інвестицій від зацікавлених осіб.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Абрамович В. С. Дослідження актуальності ревіталізації в Україні [Електронний ресурс] / В. С. Абрамович, В. П. Ковальський // Матеріали XIII Всеукраїнській студентській науково-технічній конференції «Сталий розвиток міст», м. Харків. – 2020. Режим доступу:
2. Трофименко К. О. Ревіталізація індустріальних об'єктів [Електронний ресурс] / К. О. Трофименко, В. П. Ковальський, І. М. Вознюк // Матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Молодь в науці: дослідження, проблеми, перспективи (МН-2020)», м. Вінниця. – 2020. – Режим доступу : <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/mn/mn2020/paper/viewFile/8660/7247>
3. Куртак А.І. Ревіталізація заводу тракторних агрегатів м. Вінниця [Електронний ресурс] / А. І. Куртак, В. П. Ковальський // Матеріали XLVII Науково-технічна конференція факультету будівництва, теплоенергетики та газопостачання (2018), Вінниця, 21-23 березня 2018 р. - Електрон. текст. дані. - 2018. - Режим доступу : <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-fbtegp/all-fbtegp-2018/paper/view/5283>
4. Ковальський В. П. Вплив ревіталізації на розвиток міста [Електронний ресурс] / В. П. Ковальський, Д. Г. Рапава // Матеріали XLVII науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ, Вінниця, 21-23 березня 2018 р. - Електрон. текст. дані. - 2018. - Режим доступу : <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-fbtegp/all-fbtegp-2018/paper/view/5047>
5. Трофименко К. О. Містобудівна концепція Вінниці до 2040 року [Електронний ресурс] / К. О. Трофименко, В. П. Ковальський // Матеріали XLVIII науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ, Вінниця, 13-15 березня 2019 р. – Електрон. текст. дані. – 2019. – Режим доступу: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-fbtegp/all-fbtegp-2019/paper/view/7327>.
6. Трофименко К. О. Актуальність реконструкції кінотеатру "Росія" у місті Вінниця [Текст] / К. О. Трофименко, В. П. Ковальський // Збірник матеріалів Міжнародної науково-технічної конференції "Інноваційні технології в будівництві (2018)", 13-15 листопада 2018 р. – Вінниця : ВНТУ, 2018. – С. 212-214.
7. Ковальський В. П. Архітектурно-планувальні аспекти модернізації промислових об'єктів у сформованому міському середовищі [Текст] / В. П. Ковальський, Р. В. Варчук // Збірник матеріалів Міжнародної науково-технічної конференції "Інноваційні технології в будівництві (2018)", 13-15 листопада 2018 р. – Вінниця : ВНТУ, 2018. – С. 207-208.
8. Тютюнник Ю.Г. Объекты индустриальной культуры и ландшафт – К.: Издательско-печатный комплекс Университета «Украина», 2007 – С.29-36.
9. Ковальський В. П. Модернізація роботи культурно-побутових закладів у ході джентрифікації міста [Електронний ресурс] / В. П. Ковальський, Р. Варчук // Матеріали XLVIII науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ, Вінниця, 13-15 березня 2019 р. – Електрон. текст. дані. – 2019. – Режим доступу: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-fbtegp/all-fbtegp-2019/paper/view/7584>.

Абрамович Віта Сергіївна — студентка групи БМ-166, факультет будівництва, теплоенергетики та газопостачання, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: 2b16b.abramovych@gmail.com

Постолатій Маріанна Олександрівна – студентка групи Б–17, факультет будівництва теплоенергетики та газопостачання, Вінницького національного технічного університету, Вінниця, postolatiu@gmail.com.

Ковальський Віктор Павлович – к.т.н., доцент кафедри будівництва, міського господарства і архітектури Вінницького національного технічного університету, e-mail: kovalskiy.vk.vntu.edu@gmail.com

Abramovych Vita S. — Student Faculty of Building Heating and Gas Supply, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: 2b16b.abramovych@gmail.com

Postolatii Marianna O. - student of B-17m group, Department of Building Heating and Gas Supply, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsya

Kovalskiy Victor P. – Candidate of Technical Sciences, Associate Professor of the Department of Construction, Municipal Economy and Architecture Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: kovalskiy.vk.vntu.edu@gmail.com